

ELŐFIZETES:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás-üzemében és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Agrárizmus.

A magyar nép egy része — tekintet nélkül az intelligencia fokára — szívesen veszi be a sok mindenféle, akár külföldről behozott, akár itthon gyártott jelszavakat. Különösen az izmus-végűket nagyon szeretik. Pedig ezek ugyancsak németek, a szó legeslegnemmagyarabb értelmében. A németeknek mindent rendszeresítő és általánosító géniusza szisztemát csinált a fajgyűlöletből — és megszületett az antiszemizmus. Magyarországon ez, mint politikai fogalom volt — nincs (ha csak a néppárt jóvoltából újból fel nem üti fejét, hogy újból elmerüljön a magyar szabadelvűség tengerében). A termékeny német elme utóbb a tömegöndzésnek egy másik nyilvánulását látta el a tudományos theoria csillogó jelmezével és életre kelt egy új izmus: az agrárizmus.

Igenis, ezen új izmus tösgyökeres német találmány, és a hivi akárhogy hangoztatják a legsajátosabb magyar érdekeket, azért a németországi és a honi agrár törekvések párhuzamos volta époly nyilvánvaló, akár — hogy keveset ne mondjunk — a hazai „néppárti“ törekvések legközelebbi rokonsága az osztrák keresztényszociális reakció aknamunkájával. A németországi Bund der Landwirthe szakasztott oly eszközökkel agitál, mint a mi agrár szövetségünk, épannyira kacérkodva a szocialisztikus tanokkal, époly hangon támadva a fennálló egész gazdasági politikát.

Kérdés már most: érdemes volt-e azt az új disszolváló elemet behozni a mi országunkba, mely széthúzó és konfundáló törekvésekben máris oly gazdag?

Bizony kár volt saját külön agrár pártot csinálni oly országban, mely a maga egészében amugyis agrárius. Hisz itt ugyszólván minden intézmény első sorban a mezőgazdasági érdekekhez van idomítva. Országgyűlésünk tulnyomó többségét földbirtokosok alkotják, akik ugyancsak nem működnek közre a saját vesztükre. Itt különleges mezőgazdasági irányzatra nemcsak, hogy szükség nincsen, de ily tendencia, mint az osztályszellem tulhajtása, egyenesen kárhózasos is. A modern magyar állam egyik sarkalatos követelménye, hogy itt minden osztály egyaránt és ne egyik a másik rovására fejlesztesse a maga jogos aspirációit.

A költészetes vita folyamán ország-világ hallotta azokat az elveket és konkrét terveket, a

melyek szerint földmívelési miniszterünk lendíteni akar a mezőgazdaságon. A miniszter és államtitkára részéről akkor hirdetteték el elveket és terveket a parlamentnek és az országnak csaknem osztatlan helyeslésével találkoztak. Fölösleges ezeket e helyütt ismételnünk. A fennebb felsorolt, szinte közhelyekké vált, de azért teljes érvényükben fennálló közgazdasági axiomákat is resteltük volna újból elmondani, ha a közeledő országos gazdasági kongresszusnak nem lett volna az az előjátéka, hogy az ellenzők a miniszterelnökön töltött ki az okból is haragját, amiért a kormányelnök nem vesz részt a kongresszusban.

Pedig az ebbeli meghívó udvarias visszautasítása a magyar kormány feje részéről — az itt elmondottakból önként folyó dologként jelentkezik. A miniszterelnök az egész kormánnyal együtt, a kongresszus által produkálendő anyagot is fel fogja használni a mezőgazdasági bajok orvoslására, de megjelenésével nem istápolhatja az ott is felmerülő idegen jelszavak után induló, széthúzó, egyoldalú törekvéseket.

Árvízveszély megyénkben.

(Schmausz Endre alispánnak a legutóbbi rendkívüli közgyűlésen az árvízről s annak pusztításairól felolvasott jelentése.)

(Folytatás.)

II.

A dunai árvédelem megkezdését, — alig 8—10 nap közbevetésével követte a föltötte heves és a vármegye legalsó részén, fájdalom, nagy pusztításokat is okozott tiszai áradás, mely az egész vonalon az 1888-ik évi vizár fölé 70—100 cm.-ig terjedő vizet hozván, nemcsak az összes védműveket felette nagy megpróbáltatásoknak tette ki, hanem — ami eddigelé sohasem történt — Ó-Kanizsa, Zenta, Mohol, Petrovosszelló, Ó-Becse magaspárti egyes részeit is közvetlen megtámadásnak tette ki. Martonos exponált helyzetét a tek. törvényhatósági bizottság már ismeri.

Ezen község megoltalmazására már a korábbi tanúságok folyamán körgát emeltetett, mely most az időközben alakult horgos-martonosí ármentesítő társulatban nyeri felső oldalvédjét. Míntán azonban az imént nevezett társulat töltés még új és nem kellőleg kifejlesztett, ezen gátnak lehető beszakadása esetére a magasabb vízáraddal szemben a községnek ezen oldalon levő körgátja és az azt a Tisza irányában elzáró ugynevezett Matkovits-töltés kellő fölemelése és a habvédeknek végig való alkalmazása képezte az ezen község megvédésében már hervadhatlan babérokat szerzett Matkovits Lajos főszolgabíró első gondját.

Kapcsolatosan a Cigány-értlől a vöröskeresztig emelt ideiglenes védgáttal a község azon vidékbeli földjeinek lehető mérvben való megmentése indított meg és a

horgos-ókanizsai uton levő vasuti átjárótól ismét egész a vöröskereszti bejáró utig, egy mintegy 500 méter hosszú, 4 méter magas és 7 méter széles új töltés lett emelve, nehogy a fenti társulati védgát beszakadása esetében a Tisza vize ezen oldalról férhessen Ó-Kanizsához s azt a Körös-ér mentén-elárrassa. E ponttól Ó-Kanizsa község belsőseig az ó-kanizsa-horgosi vármegyei utszakasz oldala képezte nagybörzést a védvonal határát, mely épen úgy, mint az imént említett új töltés az ó-kanizsai buzgó lakosság által, főképen Mihály Sándor községi jegyző és Körmöczy László községi bíró lankadatlan buzgalma, Popovits György magázó és Huszák István s. jegyző buzgó segédkezése mellett nemcsak mindezen műveket emelte, hanem azokat a legnagyobb vehemenciával emelkedett és minden eddigi tapasztalatokat felülmúlt áremelkedésel szemben, a község felé eső részén a megyei út felemelése, majd rögtönzött parti védgáttal a község ezen része alá kerítette s a nagy bajjal, de jól elzárt Körös-zsilipet is befoglalva és kör-gáttal ellátva, a község házával szemben levő utca végéig csupán néhány, a védvonalba nem vonható ház feladásával ezen községet is nagyobb pusztulástól szerencsésen megoltalmazta.

Mindezen intézkedések pontos keresztülvitele és megfektetése első sorban a közvetlenül intézkedett Matkovits Lajos főszolgabíró és különösen Martonosnál: az utóbb a műszaki vezetéssel megbízott Kohut Henrik kir. mérnököt illeti meg a legteljesebb elismerés.

A horgos-martonosi társulati védgát szerencsésen megoltalmaztatván, itt egyéb baj nem következett be.

A martonosi árvédelemmel kiváló szolgálataikkal Vágó János bíró, Dobrieski Sándor II.-od bíró, Velicskov Milivoj rendőrvezető érdemelték ki a méltó dicsőretet.

Zenta város magas partja mentén is több ház bedől s ha az áradás abban nem marad, már 20—25 cm.-nyi víztöbblet még ezen város belterületét is veszélyeztette volna.

A zenta-adai partvonalon a sárgapárti utszakasz is árvédelem alá volt veendő s csak ennek köszönhető, hogy onnan nagyobb áradás nem következett be, mely legalább a zenta-adai vasutszakasz terjedt és azt komolyan veszélyeztette volna.

Az adai és moholi árvédelmet, mely az elsőnél tisztán a réti földre megoltalmazásra vonatkozott, a másodiknál azonban gátszakadás esetében az ideai árvíz alatt fektült község belterülete is részben nagy veszélynek lett volna kitéve.

Itt a védelmet szintén Matkovits Lajos főszolgabíró készítette elő; amidőn azonban őt járása felső részének megoltalmazása már teljesen igénybe vette, a védelem folytatását Vojnits Máté szolgabíróra bízta, kihez a veszély növekedése folyamán, kérelmemre a földmívelési miniszter ur részéről Nagy Gyula, a temesvári folyam-mérnökség tagja lón kirendelve. Legerősebb árvédelem a községi elüljárók buzgó támogatásával e pontokon is eredményre vezetett. A nevezettek kivül ezen védekezésnél Kuglies János adai bíró, Mikosevits Antal moholi jegyző és János Kálmán ottani orvos érdemelnek különös dicsőretet.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Variáció.

Ha majd találkozunk
S mint asszony jössz elém:
Vajjon ki szól előbb,
Oh mondd, te-é, vagy én?

— Tudom, te elpirulsz . . .
Én meg sápadt leszek;
De mindkettőnk szíve
Egyformán megremegek.

Te majd mosolygni fogsz . . .
És én? — én könnyezem;
Te vigasztalva szólsz
Pár édes szót nekem.

— Vagy te fogsz sírni majd?
S kacagni én fogok? . . .
Azon kacagni, hogy
Már késő bánatod? . . .

Vagy együtt könnyezünk
S sírunk keservesen? . . .
Te engemet síratsz
S én értem könnyezem? . . .

— Vagy mindketten vadul
Kacagunk egyaránt? . . .
Gúnynyal kacagjuk azt,
Hogy boldokok valánk? . . .

Hartmann János.

KERESTÜL-KASUL EURÓPÁN.

Utí rajzok.

Ira Pass-partout.

VIII.

— Utrecht. Hága. Scheveningen. —

(Folytatás.)

Végig néztük a darabot, egy hollandus operettet; de úgy itt, mint Hágában s Amsterdamban azt találtuk, hogy a közönség Németalföldön sokkal elnézőbb a színmű-irók és színművészek iránt, mint bárhol másutt az európai szárazföldön. Egyébként lehetséges, hogy az idegen zene s ének teljes méltánylását gátolta az is, hogy nem értettük jól a szöveget.

Hágából a délutáni gyorsvonattal utaztunk el, hogy még az est beállta előtt a belga határon át Anvers-be érjünk.

Mielőtt azonban vagonba szálltunk, kellemes fölfedezést tettünk, mely nagyon dicséri a hollandusok gyakorlati életrealóságát. A pályaudvarban ugyanis a vonat egy mélyedésben áll a sínparon úgy, hogy a kocsi ajtajának küszöbe majdnem egy színvonalban van a talajjal, melyen a közönség jó s meggy, hogy helyet foglaljon a kocsiokban. Mily kényelmes itt a beszállás s kiszállás, azt a szíves olvasó könnyen elképzelheti, különösen szép hölgy olvasóim, kik nem egyszer nehéz sóhajok közt kénytelenek honi pályaudvarainkon a kényelmetlenül magas lépcső-fokokon ki- vagy beszállni, amelyek valóban inkább szárnyas állatok, néha angyalok számára látszanak berendezve, semmint emberek használatára. Csodálom, hogy a magyar vasutak intézősege, mely oly előzékeny a közönség érdekeivel szemben, a praktikus hollandusokat nem követi ezen a téren, nagy hállára kötelezvéen különösen az emberi nem szebbik s gyöngébb felét.

IX.

— Anvers. —

Virágos kerthez hasonlít a környék, melyen vonatunk végig rohogott: oly gondosan mívelt földet, mint déli Hollandiában s Belgiumban, csak Angliában lehet még találni, melyen a gabuaneműek mellett az iparnövények

tulsúlyllyal bírnak és a melyen a kedvező talajviszonyokat a gazdasági tudomány minden segédszközével iparkodnak a fejlődés oly fokára emelni, mely hihetetlennek látszanék, ha a való eredmény nem igazolná.

Igy értünk el Rotterdamba, melyet egy félóra meglátogattunk és esodáltuk Amsterdameéhoz hasonló vasuti s hajós forgalmát, különösen pedig a közelében lévő esatornákon alkalmazott csapó s forgó-hidakat, melyek vonat közeledtekor egyik partról a másikra ereszkednek, mint valami óriás csapó-ajtó, vagy pedig egyik partról a másikhoz vízszintes irányban torognak, mintha egy láthatatlanul felszolgáló inas vagy pincér minden nagy tálcát nyujtana felénk, — hogy aztán, mielőtt a vonat átrobogott rajtuk, ismét a magasba emelkedjenek. illetőleg oldalt visszaforduljanak, hogy a gőzhajók s egyéb vontató járművek szabad utat nyerjenek a esatornákon.

Rosendael-nél elhagytuk Németalföld klasszikus talaját és a nem kevésbbé hírneves belga földre léptünk, mely a középkor óta is sokáig egy vala amazsal.

Esti hat órákor érkezünk Anvers-be (olvassd: Anvers; flamandul: Antwerpen, s így nevezi a német is); épen jókor, hogy a város közepén át folyó Escalt (Schelde) folyam rakodó partján a hosszú utazásban megdermedt tagjainkat fölviillanyozzuk s szénporral feltöltenket terhétől megszabadítsuk az esténként beálló dagálylyal együtt érkező friss tengeri szellőnél, amikor a folyó medre 13 méternyre mély vízzel telik meg és a legnagyobb tengerjáró hajók utnak indulnak, vagy a nyílt tengerről beútnak a tágas révbe.

Szinte honvágy szállt meg itt, mert a rakodó nagyban hasonlít a budapesti balparti rakodóhoz, felül a sétatny, alul a hajók kikötő helyei. De bár ez utóbbiak nagyobbak, az Escant hatalmasabb a Dunánál, a rakodás pedig óriási méretekben folyik, a sétatny, felső rakodó, itt Promenoir a neve, Magyarország székes fővárosában összehasonlíthatatlanul mozgalmasabb, színekben dusabb s élkelőbb, mint Anvers-ben.

Óreg este lett, midőn elhagytuk a partot és annak nyugzó életét, testben-lélekleben fáradtan ugyan, de annál togekonyabb hangulatban a szívhez szóló benyomások iránt. Utunk a székesegyház mellett vezetett, melynek remek

Petrovzsellónál először a csiki-csatorna zsilipjének gáttal való elzárása volt foganatosítandó — a már jelentkezett bajok megelőzésére — ezt követően pedig a község eddig soha nem veszélyeztetett belterülete, csak Pálffy Dezső, királyi mérnök utmutatása szerint, a legnagyobb gyorsaság és eréllyel emelt gáttal volt alantabb fekvő részeiben megmenthető. Ugyanezen állapotot forgott fenn O-Becsenél, hol egyes feladni kényszerült házak kivételével szintén csak erős védekezéssel volt a nagyobb baj elhárítható.

Végül e vonalon Bács-Földvár községe került a legnagyobb veszélybe, melynél egyrészt a Tisza vize, másrészt a csatornai zsilipen át visszatolult áradat egyszerre 3 oldalról rohanta meg ezen szerencsétlen községet, mely egy — mintegy 40 házat magában foglalt — feladni kényszerült házcsoporton kívül, a főszolgabíró utasítására, egy főképen Sirovicza Márton községi bíró eléggé ki nem emelhető és magasabb kitüntetést is érdemlő erélyvel emelt védgáttal, biztosított csak — természetesen a m. hó végéig folytatott legodaadóbb árvédelemmel — a legalább 3—400 házra terjedő elárasztás pusztításától.

Az e járásbeli mindhárom felsorolt községben az előjárások, illetve vészbizottságok igen dícséretesen teljesítették kötelességeiket; mindazonáltal Petrovzsellón: Kelemen Mátyas bíró és dr. Sztaresevics Jenő községi jegyző; O-Becsen: Szonomár Elek bíró, Várkonyi István és Gágits Milán községi képviselők; Bács-Földváron pedig a fent különösen kiemelt bíró mellett: Lovász István jegyző és Haim Sándor községi képviselő ügybuzgalma különös elismerést érdemel.

Meg kell jegyezmem továbbá, hogy itt az ó-becse-újvidéki vármegyei műtszakasznak a csonthalomtól a községig terjedő része is el volt árasztva, mindazonáltal az áradat a kerekvetők magasságát túl nem lépve, a forgalom komolyabb fennakadást nem szenvedett; továbbá, hogy a tiszai nagy áradás Bács-Földvártól a Ferenc-csatorna csnaburai egész vonal szakaszán, a szent-tamási zsilipig okozott visszaduzzasztást és nem csak a mély medret, de részben a partokat is ellepve, annak tényleg csak a Ferenc-csatorna szent-tamási zsilipje szabott mesterséges határt.

A Terényi Lajos miniszteri biztos vezetése alatti bácsi tiszaszabályozási társulati töltek felső szakasza könnyebb, azok alsó szakaszai azonban csak igen súlyos árvédelemmel voltak fentartva.

Petrovzselló, O-Becse és Bács-Földvár árvédelmének a kezdetben oda kirendelt Pálffy Dezső, kir. mérnök — a társulati mérnök megbetegedése folytán — oda szolgálatba levén átengedendő — Kende Ignác, kir. mérnök teljesítette az árvédelmi és lakház-fentartási műszaki szolgálatot elismerésre méltó buzgalom és jó eredménnyel — a társulati alsó töltek megvédése körül szerzett érdemeik miatt a főszolgabíró jelentése szerint különösen Káló Gyula, a társulati védelem vezetője, ugy Pálffy Dezső kir., valamint Kollár József társulati mérnök említendők fel.

Bács-Földvártól Csuroghig — néhány szemmel tartott mélyedés áttöltésén kívül — a mostani víz magasságával szemben is, még a magaspart elégséges oltalmat nyújtott.

Martonostól Csuroghig, tehát — bár a legnagyobb kitartás, gondosság és odaadó éjjeli, ugy nappali szakadatlan munka — közel 4 heti küzdelem után, a Tiszamenti védelem sikerrel fejeztett be; de fájdalom! nem ugy az ezen alul fekvő tiszadunai töltés fentartási társulatnak, gróf Leiningen Armin miniszteri biztossága alatt álló I-ső és III-ik öblözetmenti társulati tölteknek.

Annak előre becsátása mellett, hogy a miniszteri biztos ur által a közérő kirendelése igénybe vételvé, a közérő fölötti rendelkezés céljából dr. Balaton Gyula, szabályi szolgabíró az árvédelem tartására a szabályi révházhoz, mint ezen járás Tiszamenti társulati töltésének központjába rendeltetett, míg a kirendelések esetleges biztositását, ugy Szabalya község esetleges védelmét Mihailovits Kornél főszolgabíró magának tartotta fenn; a titeli járásban ezen szolgálatot — a megvolt távbeszélő felhasználhatóságának figyelembe vételével — Vojnits István főszolgabíró látta el.

A szabályi révénél a Tisza vize már f. évi április hó 7-én érte el s illetve haladta meg az 1888-iki leg-

gót stílusú épülete, a nyilként (innen francia neve: La flèche) égre nyúló egyik tornya, míg a másik csonka, kiépítetlen maradt, mint egy kővé vált, még betejezetlen költő mű, egy végtutamban megszakadt isteni színtörzsa hatott lelkünkre, mint egy tulvilági kép szemünkre az ezüstös holdvilágban, mely mesterileg szép idomait, harmonikus méreteit, a parányiságba elvesző oszlopjait büvös-bájos fényével elárasztá.

Sodálattal eltelve állottunk meg a középkor ez építészeti remeke előtt, midőn az óráutés elhangzásával megszólalt a toronyban a harangzene, mely a koronás szótáros ismeretes dallamú dicsőimnuszát adta elő félséges változatban: Laudate Dominum omnes gentes... (Dicsérjétek az Urat minden nemzetek).

Néma meghatottsággal vonultunk szállónkba és másnap kora reggel első utunk a székesegyház belsejébe vezetett, melynek főnséges szépségét áhítattal csodáltuk, megtekintvén benne a rendesen zöld függőnyvel letakart mesterműveket, mint Rubens-nek „Krisztus levételét a keresztéről”, Van Dyk s mások remekait, valamint a tölgyfából mesterileg faragott szószékét.

A székesegyház mögött elterülő Place Verte-en áll Rubens szobra és nem messze innen, egy mellékutcában van Rubens gyönyörű szép lakóháza, melyben mindent ugy találtunk, amint a nagy mester életében volt. E ház s hagyományai a teljes Rubens-t képesek élénk várasolni, amint mesterműveit alkotta és polgártársai körében fejedelmeként trónolt. Ez az a ház, melynek berendezését azóta a legnagyobb festőművészek mintául vettek és sokan közülük annak mását építették maguknak.

Anvers templomai telve vannak a németalföldi mesterek alkotásaival: a Szent-Pál egyház három oltárképéhez és remek faragása gyönyörű-székeihez, valamint carrarai márványból faragott kalváriájához, Szent-András templomának szószékéhez, mely Adam s Evának a paradicsomból történt kiűzését ábrázolja, Szent-Jakab, borromei Szent-Károly s a Jezsuiták templomának nem kevésbé drága műkincseihez a festők, szobrászok s műértők ép ugy záradokolnak, mint a hívők megszámlálhatatlan sokasága.

(Folyt. köv.)

magasabb vizállást. A Tisza vizének a Jegricskán át való betolulása ellen, a feketehidnál elzárás eszközöltetett és az első öblözetet a Jegricskától elzáró alsó gát megvédett; április hó 8-án már műszaki segédkezés is szükségesnek mutatkozván, a főszolgabíró, a 8-án mellé rendelt Handler Jakab, kir. mérnök műszaki vezetése alatt az elzárás ellenére a belterületbe toltat ár emelkedéséhez képest, a szabalya-becskekereki uton, egy a vásártér és szőlők között levő hid elzárását foganatosította, a község pedig, a figyelemben tartott viszonyok közötti védelemre, a becskekereki ut felemelése, mélyedések áttöltése és egyéb intézkedésekkel successive védképes állapotba helyeztetett.

Folyó évi április hó 11. és 12-én azonban váratlanul — 1878 óta minden áradást kiállott — csuroghi I-ső öblözetit tarsulati védgát beszakadván, a védekezési vonalok megerősítése és kiegészítése, szakadatlan buzgalommal folytatott. Ezt követte a becskekereki utnak folytatásos felmagosítása, a szőlők közötti védelmi vonal megerősítése, majd a Kopovo nevű, a községbe benyuló mélyedésnek elzárását célzó, mintegy 2 kilométer hosszú és egy méter koronaszélességű védmű készítése és védelem képes állapotba való helyezése; mindezek a védelmet kezdetben megnehezített Jegricska vizére — az elsáda felől betolult tiszai vízzel szemben — lankadatlan munka mellett — a községet minden valószínűség szerint megtöltalmazni képesek is lettek volna; azonban f. é. április 15-én a csuroghi öblözet a kitágult és megszaporodott szakadásokon át betolult Tisza vizével megtöltve, az ezen őrési, a beszakadás felsőbb pontjának megfelelő és a duzzadás által még fokozott magasabb vízár által az ekként mindkét oldalon vízár alá került — az első öblözetet a Jegricska felől elzáró — gátat elszakította, illetve túlarasztotta és ennek folytán e napon, vagyis husvét másodnapján d. u. 4 és 5 óra között, a szabályi ösvédművek a Jegricska felől egyszerre betolult, fentiek szerint igen magas vízár által oly erős és magas oldal-támadást kaptak, hogy azok a legnagyobb erőfeszítés ellenére egyszerre minden ponton átléptek, illetve elsodortattak és a község mély fekvő részeibe a víz betolulván, csak a lakosság mentése, kilakosítása és a menthető házak oltalma képezhetette már az egyedüli feladatot; a katasztrófa bekövetkezéséről O-Kanisán, a Tisza menti árvédelmi szemleutamon értesülést nyervén, 16-án délután magam is már a vész színhelyén voltam és ott az elüljáróság és vészbizottsággal a folytatálagos intézkedéseket közvetlenül is megtettem.

Ezen községben — a melléképületektől eltekintve — 163 lakház került víz alá, melyek közül 82 bedőlt, 7 áll még, de alig fenntartható, a többi 74 már valószínűleg meg lesz menthető; a községben 100 család 476 lélekkel maradt fedél nélkül.

Hogy emberélet és testi egészségben baj nem esett, sőt a hasznos házi állatok is megmentettek, az első-sorban a járási főszolgabíró érdeme, kit ezért kiváló elismerés illet; mellette felemlítendő Handler Jakab kir. mérnök, a községi bíró és elüljárók, ugy különösen Tályai István temerini csendőrorrmester, ki nek erélye és sikeres közbelépése a kilakosítás teljes sikerét biztosította.

A Jegricskán át — ép ugy mint a Ferenc-csatornán át, fentiek szerint Szenttamás irányában történt — a visszaduzzadás különösen Temerinben volt nagyon érezhető, ahol a Jegricskának a községbe benyuló, oldal-ága annyira felduzzadt, hogy ott, ugy az újvidék-ó-becsei törvényhatósági uton levő nagy hidnál is komoly védelemre volt szükség, sőt még beljebb terjedőleg a temerini-ó-kéri törvényhatósági ut is részben elárasztott.

(Vége köv.)

Az alispán a főszolgabírákhoz.

Schmausz Eudre alispán a következő sorokat intézte a vármegye főszolgabíráihoz:

Tudomásra van főszolgabíró urnak azon pusztításokról, melyeket a Tisza abnormális áradása folytán a tiszadunai töltés fenntartási társulat I-ső öblözetit töltésének beszakadása következtében, a folyó évi április hó 15-én részben ár alá került Szabalya községe és az ugyanazon hó 19-én bekövetkezett ugyanezen társulat III-ik öblözetit töltésének beszakadása következtében, a titeli szolgabírosághoz tartozó községek közül főként: Mosorin és Vilova községek szegény lakossága elszenveteni volt kénytelen. Az eddigi hivatalos adatok szerint — a határbeli földek és a mellék épületektől teljesen eltekintve — Szabalyán 163 lakház került víz alá és ebből 82 dőlt össze, Mosoriban 131 került víz alá és 94 dőlt össze, Vilován 164 ház került víz alá és eddig 89 dőlt össze, csupán ezen három községben tehát összesen 458 ház került víz alá és ezekből eddig már 273 dőlt össze, mely létszámot a Títeleen víz alá került 24 ház és ezekből bedőlt 11, — 482-re, illetve 284 eldőltre egészíti ki s félé, hogy mire a víz ezen községek belterületéről elvonul, a ledőlt házak száma legalább 310—320-ra fog emelkedni.

Egyes házak, sőt Földváron egy a védelemből kizárni kellett egész házcsoport szintén víz alá került, de ezen nagyobb és vagyonosabb tiszamenti községek, nemcsak a víz alá került házak fenntartására nyújthatnak és nyújtottak nagyobb segélyt, de a menthetlenül elpusztult házak netán gyámolításra szoruló tulajdonosai — ily nemű kérelem eddig be nem érkezvén — bizonyára már saját körükben kellő segélyben részesültek, illetve részesülni fognak; de a fent elősorolt szegény volt csajkás kerületi kárvallott és földel nélkül maradt lakosság a részükre kikért államségély megérkezése esetén is csak a vármegye könyöröltes jószívű ily őrési csapatát ment maradt lakosságának együttes adakozása és ehhez az egyes községekben és városokban levő pénzüntézetek és e nemes célokért lelkesülni tudó humanitárius és kulturális egyletek közreműködése képes csak segíteni.

Tekintetes főszolgabíró ur! Sokszor és sok alkalommal tapasztaltam közönségünknek áldozatkészségét akkor, amidőn az ország más részeit, más községeit vagy városait érte szerencsétlenség, most tehát a kpuszina 1890-ik évi nagy tűzvész alkalmával szerzett megnyugtató tapasztalatból kiindulva, arra kérem ön által a járásbeli közönséget, áldozzon lehetőleg sokat és zivessen saját vármegyénk fedél és kenyér nélkül maradt azon szánandó lakosságunk, mely alig 2 évtizede, hogy egyenlő polgári jogokkal felruházva, a mi polgár és lakostársunkká lett, önhibáján kívül esett a bőszen áldozatán.

Ne engedjük, hogy a mieink közül ez indokból csak egy is hajléktalan maradjon, éhezzen vagy koldusbotra jusson!

Felkérem a tekintetes főszolgabíró urat, hogy ezen intézkedésemet, illetve felhívásomat köztudomásra juttatván, indítsa meg járása minden községében, a községi elüljárók és képviselőtestületek közreműködésével, saját felügyelete alatt a gyűjtést vármegyei ár vízkárosult természetbeni adományokat helyezték el eleve saját községükönél és azok mi és mennyiségéről engem főszolgabíró ur utján a további irányíthatás szempontjából értesítsenek, a pénzádományokat pedig gyűjtőivekbe pontosan bejegyezvén, az ismételt pénzküldözgetés és a segélyezés gyorsabb megkezdhetése érdekében, az egy vagy több gyűjtőív kapcsán küldjék a községek közvetlenül hozzám.

Lelektesse a szép cél fényes sikerének biztosítására a mű- és tánckedvelő ifjúságot, dalárdákat és más netáni járásában levő egyleteket is előadások, multságok rendezésére, egyszóval mutassa meg főszolgabíró ur és mutassa meg járásának egész közönsége, hogy a leg-nemesebb emberbaráti kötelesség teljesítésében zivessen és eredménytel veszenye a vármegye többi lakosaival; végre a segélyezőnd helyek távol fekvése és kivált a vilovai utöltés átvágása következtében megnehezített forgalmi viszonyok tekintetbevételével kívánatosnak kell kijelentem, hogy különösen a nem szomszédos községek és illetve járásokban, a nyújtandó segély annak minden irányban biztos felhasználhatása tekintetéből is, lehetőleg pénzben nyújtassék.

Kelt Zomborban, 1895. évi május hó 3-án.

Schmausz Eudre,

alispán.

Politikai hírek.

Érdekfeszítő híreket kaptunk tegnap az esti órákban Budapestről.

Arról értesítenek nygánis megbízható forrásból, hogy **Kálnoky újlag beadván a lemondását** — a mit a lapok már jeleztek is — **ófelsége a lemondást elfogadta.**

Ezen szenzációs hírrel egyidejűleg arról is értesítettek, hogy a **főrendiház tegnap tartott ülésén a zsidó recepeiót letárgyalván, részleteiben is elfogadta; elesik természetesen a már tegnapelőtt leszavazott legfontosabb szakasz, az áttérési paragrafus.**

Ujdonságok.

Nepomuki szent János ünnepe Apatinban. A hajósok, halászek, vízi molnárak s egyáltalában a foglalkozásukat vízen űzők védszentjének, Nep. szent Jánosnak ünnepeit fényesen ülték meg e hó 15-én Apatinban az érdekelt iparosok és a közönség. Az ünnepek rendezőségének vezére Medveczky Zsigmond m. kir. folyamtermék volt, a kit e nap alkalmával oly lelkes ovációkkal környezetek a közvetlenül érdekelt iparosok és Apatin közönsége, — aminőt ritkán lehet tapasztalni. A program első pontját a Weinspitzen elköltött pompás balpatrikás képezte, melyen a lekötölező szivességű vendéglátó házigazdán, Medveczky Zsigmondon, bájos neje, a kir. folyamtermékekön és kedves családjaikon kívül Zomborból meghívott díszes közönség is részt vett. Ebéd alatt jelentkezett a molnárak küldöttsége, éltelve a folyamtermékek mint jóltevőiket. Szónokuk Michels meglepő egészséges és okos gondolatokkal telt beszédet mondott. „Azt hittük — ugymond — hogy a folyamtermékek kezükben a dinamittal meg fognak bennünket semmisíteni. Nem így történt. A dinamit ugyan utat talált egész sziveinkhez, de csak azért, hogy annál mélyebb gyökeret verjen ott az önik iránt való igaz szeretet.” Ebéd után a társaság 5 fellobozózott csónakon, zeneszó mellett, a Dunára ment, hogy tanuja legyen két, zátonyra jutott s a hajózást akadályozó fatönc dinamittal való felrobbantásának. A társaság a Duna közepén horgonyt vetett mérnöki hajóról feszült érdeklődéssel kísérte a robbantást. Medveczky főmérnök Jeereszti, a mintegy 2 kiló dinamittöltényt tartalmazó dobozt a kérdéses helyre, a csónakból villámáram segélyével azt meggyújtja. — óriási robbanás hallatszik a víz alól, a hullámok mintegy 10 méterre felcsapódnak, pezsgésbe hoznak körökörül egy óriási vízterületet s a hajózási akadály, a robbantás tárgyát képező fatönc nincs többé. Az experimentum áldozatán esett halak nagy száma uszik élettelenül a felszínen. Este 8 órakor a kir. folyamtermékség hivatali helyiségei előtt állott a község apraja-nagyja, bent az udvaron Nep. szent János feldisített és kivilágított szobra, nemsokára megindult az egész menet, élén a molnárak által vitt szent János szoborral, a gőzhajó-állomás felé, a honnan szemlélte a társaság a pompás kivilágítást és tűzijátékot. A folyamtermékség hajója a Duna közepén állott, remekül kivilágítva, mellette horgonyt vetett a molnárak csónakja. Nemsokára száz és száz röppentyű sistergett át a levegőn, nagy élvezetere a díszes közönségnek, mely nem győzte eléggé dicsérni Medveczky Zsigmond m. kir. folyamtermék genialitását s a derék molnárak ügyességét, mellyel született tűzijáték rendezőknek mutatták be magukat. A kivilágítás és tűzijáték körülbelül egy óráig tartott. Ezután a program utolsó pontja következett: a molnárak által a sörházépületben adott bankett, melyen megjelenek Hauke Imre főszolgabíró, a mérnöki kar s a zombori vendégek, azonkívül számosan az apatini intelligencia tagjai közül. A derék molnárak s banketten anyyi jelet adták hazafiságuknak, érett gondolkodásuknak s intelligenciájuknak, hogy ezt külön megemléítés nélkül hagyni nem lehet. Szébbnél-szebb felköszöntők hangzottak el az egyszerű emberek ajkairól, éltetvén a főmérnököt, a főszolgabíró, a vendégeket, az egymás közötti összetartást 1890-ik évi nagy tűzvész alkalmával szerzett megnyugtató tapasztalatból kiindulva, arra kérem ön által a járásbeli közönséget, áldozzon lehetőleg sokat és zivessen saját vármegyénk fedél és kenyér nélkül maradt azon szánandó lakosságunk, mely alig 2 évtizede, hogy egyenlő polgári jogokkal felruházva, a mi polgár és lakostársunkká lett, önhibáján kívül esett a bőszen áldozatán.

Eljegyzés. Gyígyai Kovács Béla, csónoplai gyógyszerész eljegyezte Gyulai Gaál Margit kisasszonyt, id. Gyulai Gaál István zombori pénzügyi titkár leányát.

M
kör* 189
egyestle
rendez. s
3 felvona
Enő. Sz
Horváth
leányuk
Cselei,
Pitvarosa
Zoltán. K
halyi Joz
Szalay F
Baureter
Prose. o
frt, föld
kr, karza
előre vá
keresked
keden d
esti fel
utan a
zombori
Ha
varosi ta
sági biz
Tegnap
bösszabb
erte. Az
galomb
pártnak
máknak
vezetője
részt vet
denkor s
tendenci
egyik kv
(petek
temetőb
A
fűlét tart
redi Káro
megállói
kemény n
be ne k
melyeket
anylek
Er
lesz végt
tanácsa e
17 éves
Zsófiát,
regóta vo
mint a fi
irt Neidh
höfört na
hogy az
nagy kon
egy esti
a leány
a kést s
teljes be
Gy
Özv. sze
Sculterő
Ella és I
szeretett
Jóó Káro
d. u. 3
szívzélle
A boldog
testvére
mondné
Jóó Gusz
és gyermek
szül. sze
lehotai sz
és ezek g
rokona s
f. évi m
egyháza
évi máju
98. szám
családi s
Szabad
fényeske
Pó
Kulán z
tartott e
megtartó
Na
m. kir. p
törvény
folytán t
ségi árad
d. e. 9
geben a
tárgyalás
Pa
Zsigmond
lefolyt k
a zomb
június 1
...E
tént meg
lakosok
David u
által Eit
elnök sze
Összesz
hogy F
kibolta.
totta vis
einander
bori kir.
alatt elk
nük az e
hallgatta.
A
mint ma
világítás
tehat a
s hibet
lyet a va

Műkedvelői előadás. A zombori „Tóth Kálmán-kör” 1895. évi május hó 22-én a városi színházban az egyesület zongora-alapja javára műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül „A nők az alkotmányban”. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Tóth Kálmán. Rendezi dr. Balogh E. n. Személyek: Bánfalvi Bálint, földbirtokos dr. Horváth Ákos, Krisztina, neje Jeszenszky Jolán, Ilka, leányuk Szűcs Margit. Bersey Vilmos dr. Matzitz Pál. Cselei, birtokos Kleiner Lajos. Cseleiné Szűcs Irén. Pitvarosiné Szabácsy Anna. Borbócs, korecsmáros Heisler Zoltán. Kántor Zottományi Mihály. János, házi huszár Mihály József. Szelei Raicsics László. Baró Szlankaményi Szalay Frigyes. Nép és vendégek. Történi: az I. felvonás Bärenen, a II. és III. Pesten. Idő jelen. — Helyárak: Prose. páholy 5 frt, páholy 4 frt, földszinti ülőhely 1 frt, földszinti állóhely 40 kr, deák- és katonajegy 30 kr, karzati ülőhely 40 kr, karzati állóhely 20 kr. Jegyek előre válthatók Kollár József és Schön Adolf könyvkereskedésénél. A páholybérlek helyek megtartása iránt kedden déli 12 óráig intézkedhetnek. Az előadás kezdete esti fél 8 órakor; pénztáryitás d. u. 5 órakor. Előadás után a kör helyiségében (Vadászkürt) háziestély. A zombori Tóth Kálmán-kör.

Halálozás. Radulovits Szilárd, egykor zombori városi tanácsnok s ez időszert a városi törvényhatósági bizottságnak választott tagja, szerdán este meghalt. Tegnap reggel hozta a hírt a táviró Mitrovicáról, ahol hosszabb idő óta a vejenél tartózkodott s ahol szélhűdés érte. Az elhunyt, mióta a városi tanácsnoki székéből nyugalmába vonult, minden fáradságát a zombori nemzeti pártnak szentelte s a szerb nép közötti korteszmozgalmaknak a legutóbbi választásoknál is egyik legerősebb vezetője volt. A törvényhatósági bizottságban is tevékeny részt vett és különösen arról volt nevezetes, hogy minden szerb nyelven mondotta ott el erősen ellenzéki tendenciájú, tüzes beszédeit. A zombori nemzeti párt egyik kiváló tagját veszítette el benne. Holt tetemeit má (pénteken) szállítják Zomborba s az itteni gör. kel. szerb temetőben helyezik nyugalmába.

A városi színügyi bizottság a napokban ülést tartott, melynek egyik legfontosabb tárgyát a Fűrédli Károly igazgatóval kötendő szerződés tervezetének megállapítása képezte. Ugy tudjuk, hogy az új szerződés kemény rendelkezéseket fog tartalmazni az iránt, hogy be ne következzenek mindazok a kellemetlenülések, a melyeket Polgárnál a közönségnek el kellett nyelnie és amelyek a Polgár zsebének olyan jó szolgálatokat tettek.

Érdekes végtárgyalás. Szenzációs ügyben lesz végtárgyalás a zombori kir. törvényszék büntető tanácsa előtt folyó évi június hó 17-én. Neidhöfer János 17 éves verbázi asztalossegéd megölte szeretőjét, Klaar Zsófiát, 16 éves verbázi baidot. A két fiatal szív regóta vonzódt egymáshoz, de a szülők, egy a leány, mint a fiú szülei elleneztek a viszonyt. Ezért a leány irt Neidhöfernek, hogy ne járjon többé hozzájuk. Neidhöfert nagyon elkésérítette a leány levele, mert azt hitte, hogy az büten lett hozzá. Magához vevén tehát egy nagy konyhakést, elment a leányhoz s ott elbeszélgetett egy esti 10 óráig; ekkor azt mondotta, hogy haza megy; a leány kikísérte a kapuig, ahol Neidhöfer előrántotta a kést s kétszer beledöfte a leány szívébe. A vádolt teljes beismerésben van.

Gyászhi. Vettük a következő gyászjelentést: Özv. szentiványi Jóó Károlyné szülött alsó-lehotai Scultéy Ilka a maga és gyermekei Nándor, Károly, Ella és Irén nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti szeretett férjének s illetve gyermekei atyjának szentiványi Jóó Károly gyógyszerészeként folyó évi május hó 13-án d. u. 3 órakor elete 50-ik, házassága 23-ik évében szívzélhűdés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogulat nejen és gyermekein kívül siratják meg testvérei: szentiványi Jóó Nándor, özv. Reiser Zsigmondné szül. szentiványi Jóó Lujza fiával, szentiványi Jóó Gusztáv gyermekeivel, szentiványi Jóó Dezső nejevel és gyermekeivel, markus és batifalvi Mariássy Sándorné szül. szentiványi Jóó Julia férjével, továbbá ipa, alsó-lehotai Scultéy Sándor és neje szülött Scherer Paulina és ezek gyermekei, egy unokaöccse, unokahugai, számos rokona és barátja. Lelke fűdvért az engesztelő szentmise f. évi május hó 15-én d. e. 10 órakor a Szent Teréz egyházban fog az Urnak bemutatni. Hült tetemei f. évi május hó 15-én d. u. 5 órakor az I. kör (Anyos-utca) 98. számú gyászházból az u. n. bajai sirkertben lévő családi sírholtban fognak az örök nyugalomnak átadni. Szabadkán, 1895. évi május hó 13-án. Az örök világosság fenyekedjék neki!

Pótvasár. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Kulán az április hóbani rossz időjárás miatt meg nem tartott vásár helyett folyó hó 26-ik és 27-ére pótvasár megtartását engedélyezte.

Nagytörszói állás betöltése. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy Baja törvényhatósági joggal felruházott városában felmondás folytán tresedésbe jött dobány-nagyaruda és különlegességi áruda betöltése végett 1895. évi június hó 20-án d. e. 9 órakor a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében a beérkező irásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalás fog tartatni.

Párbajvégtárgyalás. Még a mult évben Róheim Zsigmond és Hajós Gyula m. kir. honvéddadnagy között lefolyt kardpárbaj miatt folyamatba tett büntető ügyben a zombori kir. törvényszék a végtárgyalást folyó évi június hó 10-én fogja megtartani.

„Hengcz euch auf...” Kora tavasszal történt még, hogy Freidinger Lipót és Haas Dávid szónoki lakosok az ottani zsinagógában összeszólköztek. Haas Dávid ugyanis az istentisztelet alatt egy másik hívő által kibérelt székbe tilt. Freidinger, a ki a hitközségi elnök szerepét játszotta, a miatt rendreutasította Haasot. Összeszólköztek s a veszekedésnek az lett a vége, hogy Freidinger Haasot a zsinagógából formalitáson kidobta. Mikor Haas már kiinn volt, dűbösen azt kiáltotta vissza a templomba: „hengcz euch auf, alle mit einander”. A két verekedő hívőt feljelentették s a zombori kir. törvényszék vallás elleni vétség és istentisztelet alatt elkövetett közbotrány miatt folyamatba tette ellenük az eljárást. Vádoltakat és a tanukat a napokban hallgatta ki a vizsgálobíró.

A villamos világítás ügye. A város — mint már említettük — pályázatot hirdet a villamos világításnak vállalat útján leendő behozatalára. Ezzel tehát a régen vajdó ügy végre komoly fordulatot vett s hihető, hogy az árlejtés eredménye olyan lesz, a melyt a város közönsége el is fog fogadni. Itt adjuk mi

is szórul-szóra az árlejtési hirdetményt: „Zombor szab. kir. város közönsége a villamos világításnak közvilágítás céljára és ipari célokra szolgáló villamos áramnak a város területére leendő behozatalát elhatározván, ajánlatok beadására pályázatot hirdet. A város közönsége 200, egyenként 16 normál gyertyafényű izzó- és 7 egyenként 800—1200 gyertyafényű ivlámpák felállítását kívánja, fentartja azonban abbeli jogát, miszerint az ivlámpák számát 500-ra, az ivlámpákét 12-re felemelhesse. A 200 izzólámpa évente összesen 475,000, a 7 ivlámpa összesen 12,000 égési órával bir. A vezeték földfeletti lehet, az összes felszerelések (gépek, vezetékek) lehetőleg hazai gyártmány legyen. A központi telep felállítására a város közönsége vállalkozónak tulajdonjogának fentartása mellett telket enged át. Vállalkozó köteles ajánlatában úgy az egységárakat, mint a közvilágítás évi átlagos árát, — a városi középületek (városi ház, színház stb.) világításának árát, — a magánosoknak ugy világítása, mint esőtávtitelt célra szolgáltató villamos áram árát betűk és számokkal kiírni. Köteles vállalkozó az egész berendezést, felszerelést, üzembentartást saját költségén eszközölni az emelendő épületek és a vezetékek elhelyezésének terveit a városi mérnöki hivatalnak előzetesen bemutatni, valamint az üzem megkezdése előtt arra a városi tanács engedélyét kieszközölni. Köteles vállalkozó ajánlatában azon időtartamot, melyre nézve a kizárólagos jogosultságot igényli és az általa alkalmazandó rendszer részletes leírását közölni és az ajánlat elfogadása esetén kötetendő szerződés tervezetét bemutatni. A város fekvésének vázlata és az utcai lámpák elhelyezési terveit a városi mérnöki hivatalnál betekinthető, megjegyzetvé, miszerint az utcai lámpák átlag 40—50 méter távolságra fognak egymástól elhelyeztetni. A folyó évi június hó 30-ának délutáni 5 órájáig a város polgármesteréhez benyújtandó ajánlatokhoz 2000, azaz kétezer forintnyi bantárpénz készpénzben, vagy óvadékképes papírokkal csatolandó. A város közönsége fentartja jogát a beérkező ajánlatok közt szabadon választani, esetleg a mennyiben azok nem eléggé előnyösöknek mutatkoznak, közlölök egyet sem fogadni el.

Adakozások a zombori róm. kath. ujttemplomra. (IV. sorozat.) *Készpénzben:* Kandler József 5 frt, Gerlich János és neje 10 frt, Jankovits Józsa 2 frt, Konyovits Mladen 2 frt, Radics Mladen 50 kr, Gyorgyovits Natália 1 frt, Bunyi Helén 20 frt, Schiffer Samu 50 kr, Lippert Magdolna 2 frt, Türr Antal 50 kr, Bunyi János 1 frt, Ivkovits Vászó 50 kr, Mili-vojevits Izidor 1 frt, Weigand Lőrinc 2 frt, Melcher Anna 1 frt, Kovács Alajos 1 frt, Raits György 1 frt, Betyin Koszta 50 kr, Konyovits Illés 2 frt, Betyin Sándor 50 kr, Kubatov Márk 2 frt, Vukadinovits Trifun 50 kr, Bunyiné 2 frt, özv. Merstáderne 2 frt, Lázits Milica 20 kr, özv. Barjaktárné 1 frt, Borgyosky lelkész 1 frt, Rajkovits Zsófia 50 kr, Tuna Adolf 2 frt, Czinkler Gyula 2 frt, Masirevits Zsófia 50 kr, Berinác Károly 50 kr, Bikár Dömjén 30 kr, Konyovits Szima 50 kr, Malek Ödön 1 frt, Buda Róza 1 frt 50 kr, Brkits Gábor 1 frt, Radojevits Koszta 1 frt, Gyuricskovits György 1 frt, Erdélyi Mátyas 1 frt, Darázs Márk 5 frt, Vass József 1 frt, Markovits Ferenc 50 kr, Kapetanovits Gyóka 1 frt, Pestalits József 1 frt, Kapetanovits Katalin 1 frt, Kapetanovits Zsófia 1 frt, Ivanusits Jenő 1 frt, Bükklajos 20 kr, Lallosevits Péter 50 kr, Lukits Sr. 50 kr, özv. Paljina 10 kr, Ferencsevits Döme 1 frt, Bikár Jakab 50 kr, Gyorgyovits Milán 50 kr, Tényi Béla 50 kr, Gergurov Jakab 1 frt, Brauner Adolf 20 kr, Jankovits Antal 1 frt, Fernbach Péter 50 frt, Dörfler Rezsóné 50 kr, Csekmanek Antal 2 frt, özv. Lukitsné 50 kr, Szabó Lászlóné 5 frt, Betyin Simon 50 kr, Szklinovszky Márton 2 frt, Dsida Márton 50 kr, Zsemlyák Márton 1 frt, Gärtner Nándor 1 frt, Zsulyevits Pepike 1 frt, Dsida Antal 40 kr, Istvádnits Jakab 50 kr, Buják Pál 1 frt, Dodits Mladen 50 kr, Gyurits István 50 kr, Vidákovits József 1 frt, Prótits István 50 frt, Blazsevat Jozefa 20 kr, Jovanovits Szima 1 frt, Theodorovits István 2 frt, Fuderer György 1 frt, Konyovits Péter 1 frt, Konyovits Pál 50 kr, Backhausné 1 frt, Philipp Péter 1 frt, Kovacsits Miklós 1 frt, Paudicz Károly 2 frt, Paudicz Antal 2 frt, Uglyesits Jéfta 1 frt, Kanurits János 50 kr, özv. Polzovitsné 2 frt, ifj. Utvits Miklós 2 frt, Arsenovits József 1 frt, Momirovits János 1 frt, Sztojácskovits Novák 1 frt, Bikár Kuzmán 50 kr, Pelagits Vászó 1 frt, Pelagits Rada 1 frt, Bekjevits sz. Sztrilich 10 frt, Gözer Vityalos 5 frt, Wagemann Ignác 5 frt, Bugarszky Athanasz 1 frt, Kovacsits Radivoj 1 frt, Bosnyák József 50 kr, Malesevits Miklós 1 frt, Csarsch Sándor 1 frt, Csarsch Sándorné 1 frt, Józits Gyula 5 frt, Loogó Simon 2 frt, Loogó Mátyas Simon fia 1 frt, Loogó Mariska 50 kr, Loogó Ferenc Simendia 50 kr, Dujmovits Péter 1 frt. *Anyagban, munkában, felszerelésben:* Cselyuszka Ádám 3 napi fuvar, Paudicz István 2 napi fuvar, Ewald Jakab 1 napi fuvar, Dekker Pál 10 koesi föld, Harpf József 2 drb szenteltviztartó, Matzitz Lajos 10 koesi föld, Czerner József 2 drb oltárpárna, Maunits Andria 3 napi fuvar, Veszelovszky Ferenc 10 koesi föld, Schmidt Karolina kézi munka, Ádám József 1 napi fuvar, Czár József félnapi fuvar. — (Folytatás következik.) A gyűjtőbizottság nevében: Dr. Thurszky Zsiga, elnök. Thum Adolf, pénztáros. Trischler Károly jegyző.

Megszökött huszár. A szegedi 5-ik számú honvédbuszárezredtől a minap furfangos módon szökött meg Ruzsa Imre zentai szülötű közhuszár. Polgári ruhába nem lévén pénze, fogta mentéjét s kifordította annak bárányszőr belését, a piros nadrágra pedig katonai váson nadrágot huzott fel, melyből a század rásütött belyegét gondosan kivágta. A sapka helyett a századjához az nap berukkolt unoneucak a kalapját vitte el és így szökött meg a főváros felé. A kincstári ruhával megszökött huszár a szegedi 5-ik számú honvédbuszárezred parancsnoksága országszerzte körözötti.

Veszettkutyá Ó-Kanisán. Dömök Károly ó-kanisai eleni tanító folyó hó 11-én, amint d. u. 4 órakor osztályából az édes atyja Dömök Ferencnek a kórház-utcaiban levő házához ment, egy kis kutya lábán erősen megmarta s a gyorsan előhívtó dr. Roxer orvos a kutyát veszettnek találván, Dömök tanítót legott gyógykezelés alá vette. Ugyanakkor kitűnt, hogy a kutya már előzőleg megmarrt egy napszámot, kit valószínűleg a Pasteur intézetbe kell szállítani.

Körözés. A szabadkai kir. törvényszék körözötti bíróság elleni erőszak büntette miatt vádolt Tamm Pált. Személyleírása: 36 éves, rigyicai szülötű, róm. kath., közép termetű, kerek arcú, kék szemű, szőke szemöldökű, kovácsmester.

Adakozások. A szabadkai ev. misszió templom és paplak felépítésére vármegyénk területéről újabb adakoztak: apatini járás főszolgabírója 1 frt; a csantavéri polgári olvasóköri tagjai közül adakoztak: Noszko Ernő 50 kr, az olvasóköri 5 frt, Kuncz Dániel 1 frt, Pletikoszity Ferenc 50 kr, László Antal 1 frt, Heks Miksa 20 kr, Jordán Béla 50 kr, Schaffner P. J. 50 kr, Tiborfi Kálmán 2 frt, Mogosy Ferenc 50 kr, N. N. 20 kr, Holländer Zsigmond 30 kr, Klein Géza 20 kr, Deutsch Jenő 30 kr, Grünberger Adolf 10 kr, Hirn József 20 kr, Földi József 10 kr, Jubász Antal 3 frt, Toldi János 30 kr, Varga István horgosi 10 kr, Rekvényi János 1 frt; Roheim Károly (Zombor) 5 frt: újverbázi ev. egyház 5 frt. Az eddig begyűlt adakozások főösszege 2661 frt 52 kr.

Művészet és irodalom.

Millenniumi történelem. Az „Athenaeum” r.-társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című 10 kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) első kötetét méltó elismeréssel fogadta egy a komoly kritika, mint a magyar olvasóközönség, mely immár tiszta képet bir magának alkotni arról a nagyszabású műről, a mivé ez a vállalat, az első kötet után ítélve, ki fog fejlődni. Ezen kedvező hangulat hatása alatt indul most utnak a második kötet két első füzeté, mely a sorozatban 22. és 23. számmal van jelölve. A második kötet főcíme „Magyarország az Árpád-házi királyok alatt”. Irta: Marczali Heurik kiváló történetbuvárunk, kit ama kitűntetés ért, hogy időközben őfelsége által a budapesti tudomány-egyetem magyar történelmi tanszékére rendes tanárnak kineveztetett. Ezt a második kötetet rövid előszó nyitja meg, melynek remek iniciálját: „Egyház alapkövének letétele”, Vágó Pál rajzolta. Az első könyv: „Küzdelem a nemzeti függetlenségért” cím alatt Péter és Aba Sámuel, a pogány lázadás, a trónviszályok történetét tárgyalja lehetőleg kimerítően, az összes történelmi adatokat nagy szorgalommal egybeállítva és kritikailag feldolgozva. Ezekhez a füzetekhez is pompás műmelléletek vannak csatolva: „Szent Margit zárdába lép” Székely Bertalan nagyszerű falfestménye a pécsi székesegyházban; a „Molvamező” látképe; „Szent-László ereklyetartó mellszobra” a győri székesegyházban; a „Tatárok betérése” remek hasonmás Turóczy krónikájának augsburgi kiadásából. A szöveg közé pedig annyi sok szebbnél-sebber kép van nyomatva, hogy csak a főbb felsorolására szorítkozhatunk. Így „Strassburg középkori képe” Schedel Világkrónikájából, ugyanonnet „Regensburg középkori képe”, Ménfő falu és a ménfői csatár” és a „Mátraalja Saárnál” látképe Cserna Károly eredeti rajzában. A salzburgi bencés kolostor misekönyvéből két érdekes kép van bemutatva, az egyik a XI. századból egy papot és a másik egy püspököt ábrázoló egyházi ornatusban. Közölve van F. Zanettinek G. S. Gatteri rajza után készült rézmetszetéből „Szent Gellért vértanúsága”, mely azt a jelenetet ábrázolja, midőn az első csanádi püspök kocsijával letaszítatik a Dunába arról a begyőről, mely most róla Gellérthegynek nevezetik. Ezen kívül ezekben a füzetekben be vannak mutatva a bécsi krónikának összes képei, a melyek erre a korra vonatkoznak. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr, félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Mozgalom a megalakítandó pincér nyugdíjalap javára.

Felkérettünk a következő sorok közlésére: Ha visszapillantunk századunknak a legutóbbi évtizedeire, azt vesszük észre, hogy minden társadalom, egyesület, megye és állam azon celt tűzi ki maga elé, hogy azoknak, kik szolgálatában állanak, jólétét biztosítsa. Az állam közegei rendes fizetés és öreg korukra nyugdíjjal vannak ellátva. Bács-Bodrogh megye nem régebben szervezte a nyugdíjalapját, hogy működő tagjainak az öreg korban a nyugalmat biztosítsa, mert kétségtelen, hogy a lelkiismeretesen teljesített munka, a becsületesen töltött élet, a jutalmat megérdemli. Mindenféle egyesület manapság már arra törekszik, hogy tagjainak a jövőt, illetve az öreg korban a jólétet biztosítsa.

Ezen szempontból csak helyeselni lehet, hogy hazánkban egy mozgalom indult meg, mely „A magyarországi pincér-kar országos nyugdíjalap” megalakításán fáradozik. Az eszme igen életre való, sőt mondhatjuk, talán épen a pincérek azok, kik egy vagy baleset által sújtott állapotban leginkább rászorulnak a segélyre.

Ezen magasztos cél, melyet a mozgalom megindító kítűztek, csak akkor fog megvalósulni, ha ennek való-sítására közösen működünk közre, egyben a nagy közönség szíves támogatását is kikérjük. Ki az, ki be ne látna, hogy a pincér van talán leginkább kitéve az éjelezésnek, mely a testi és lelki egészség egyik főellenége! Ki az, ki be ne látna, hogy a pincér az, ki egyedül a nagy közönség jóindulatára van utalva! Tökét gyűjteni! ez pincér előtt egy lehetetlen fogalom, mely csak ábránd lehet, de való soha! Ha most munkaképtelen lesz, vagy megöregszik, mivel fogja magát fenntartani! mit szóljunk, ha még családja van!

Ezek előrebocsátása után legelőször is, mint akiket legközelebb érdekel, a t. vendéglős urakhoz intézünk néhány szót: — A mozgalom ezen igazán nemes ügyben, mely az egész országban már megindult, Zomborban is talál hívekre. Hiszünk, hogy a t. vendéglős urak zen magasztos ügyet szívvel és lélekkel felkarolják s meg fognak jelenni azon értekezleten mely Zomborban fog tartatni s a melyen a szabadkai pincér nyugdíjalapot gyűjtő társaság egy küldöttsége is megjelenik. Az értekezlet ideje és helye a helyi lapokban egy külön felhívásban fog közöltetni.

Hogy a pincéreket mily közelről érdekli, erről hosszasan tárgyalni úgy hiszem fölösleges, mert minden pincér mélyen érzi ennek szükségét.

A mélyen tisztelt közönséget pedig kérjük, hogy egy erkölcsi, mint anyagi segítségével ügyünket a megvalósítás stádiumába jutni segítse.

Mert csakis egyesült erővel biztosíthatjuk a pincér nyugdíj-egylet létrejöhetését, a külföldi már ebben is megelőzött bennünket.

Hiszünk, hogy e mozgalom Zomborban oly mérvet fog ölteni, a mely csakugyan méltó díszére fog válni, hogy Zombor város vendéglősei nem lesznek az utolsók e magasztos cél megvalósításában.

HIRDETÉSEK.

5127. szám.
 kig. 1895.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye zentai járáshoz tartozó Mohol községében egy 400 frt fizetéssel javadalmazott irnoki állás megüresedvén, ezen állásra pályázatot nyitok, felhívom a pályázni szándékozókat, hogy ebbeli kérvényüket felszerelten ide **folyo hó 29-ig** terjesszék be. Zentán, 1895. évi május hó 8-án.

Matkovits Lajos,
 főszolgabíró.

3-1

14866. sz. **Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.**
 alisp. 1895.

Árlejtsési hirdetés.

A törvényhatósági bizottság által engedélyezett s felsőbb hatóságilag jóváhagyott összeg keretén belül, — a vármegye területén levő törvényhatósági utak a be- küldött felvételek alapján jókarba helyezni fognak, és pedig:

1. Ada-topolyai 890 frt 88 kr.
2. Újvidék-pirosi 349 frt 62 kr.
3. Paraga-szilbási 218 frt 76 kr.
4. Csantavéri vasutállomástól a bidig 340 frt 04 kr.
5. Szilbás-petrováci (bulkeszi csárdától) 177 frt 71 kr.
6. Szilbás-petrováci (Petrovác belterületén) 212 frt 45 kr.
7. Palánka-hódsági (Tovarisoa belterülete és Hódság felé) 296 frt 88 kr.
8. Piroso-petrováci 156 frt 85 kr.
9. Torzsa-pivnicai 94 frt.
10. Hódság-parabutyi 342 frt 40 kr.
11. Palánka-hódsági (Obrovac felé, annak belterülete és szőlőknél) 390 frt 71 kr.
12. O-Kér-temerini 252 frt.
13. Temerin-gospodincei 454 frt 97 kr.
14. Palánka-kulai (szilbási határtól d.-szent-iváni legelőig) 151 frt.
15. Pivnicai-d.-szent-iváni (D.-Szent-Iván belterületén) 300 frt 90 kr.
16. Soóvé d.-szent-iváni 246 frt 03 kr.
17. Újvidék-titeli (Kovil-Szt-Ivanon) 464 frt 91 kr.
18. Újvidék-titeli (Káty-Tiszakálmánfalva) 436 frt 45 kr.

Ezen fentjelzett munkálatok biztosítása tekintetéből **folyo évi május hó 22-ik napján délelőtti 9 órakor** Bács-Bodrogh vármegye székházának I. emeleti kistermében a vármegye alispánja által tartandó szóbeli versenytárgyalás hirdettetik — melyre a versenyzőni kívánók azon értesítéssel hivatnak fel: hogy a fentjelölt munkálatokhoz szükséges földmozgósítás nem köbméterenként, hanem általános-összegért fog kiadni. Az árlejtsés megkezdése előtt versenyzők, ha a vállalati ár 500 frtnál nem nagyobb 5%, — azonfelül pedig 10% bánatpénzt kötelesek lefizetni.

Megjegyeztetik: miszerint a versenytárgyalás napjáig beérkezendő utjavítási munkálatok szintén fel fognak vétetni.

A kérdéses földmunkálatok késedelem nélkül megkezdendők, hogy az utak legkésőbb **folyo évi június hó 20-ik napjáig** helyreállítva felülvizsgálat, illetve átvétel végett bejelentessenek.

Ezen munkálatokra vonatkozólag felvett utjavítási kimutatások és részletes árlejtsési feltételek dr. Mikosevics Kanut th. főjegyző hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt mindenkor betekintheők.

Zomborban, 1895. évi május hó 8-án.

Schmausz Endre s. k.,
 alispán.

2-2

Hirdetmény.

Mohol községben, a főutcában, a gyógyszer-tárral szemben

egy üzlethelyiség

lakással együtt bérbe-, esetleg örök áron eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos. 2-2

2931. szám.
 kig. 1895.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásába bekebelezett Tiszakálmánfalva községben lemondás folytán üresedésbe jött községi orvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek; felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1876. évi XIV. t. c., valamint az 1883. évi I. t. c. által előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám **folyo évi május hó 25-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Az orvosi állás javadalmazása áll: 600 frt évi készpénz fizetés, 30 kr nappali és 50 kr éjjeli látogatási díjakkal. Továbbá tartozik az orvos a szabályrendeletileg megállapított díj mellett a vágatási biztosí teendőket is végezni.

Titelen, 1895. évi május hó 6-án.

Vojnits,
 főszolgabíró.

3-2

Kevésbé használt, a legjobb karban levő

szikviz-gyár

(Sodawasser-Fabrik)

teljesen felszerelve, jutányos áron eladó. Bővebb értesítést ad Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvmdája Zomborban. 3-2

Hirdetmény.

Alulírott, mint Puskás Béla és neje Platzer Terka kolozsvári lakosok megbízottja és Metz örökösök magánygámja, közölni teszem, hogy néhai Platzer János hagyatékát képező és Zomborban, Szelencse külvárosrészben 645. sz. alatt fekvő: 6 szoba-, 2 konyha-, 1 éléskamra-, 2 pince és 1 magtárból álló 720¹/₂ öf beltelekkel bíró **lakház szabad kézből eladó.** Bővebb értesítés alulírottnál kapható.

BUKTA GÁBOR,

kir. adótiszt.

3-2

714. szám.
 kig. 1895.

Hirdetmény.

Hódság községe jóváhagyott költségvetés, terv és feltételek alapján a köztemetőben hulla- és őrházat épített, ezen építési munkálat **folyo évi május hó 22-én d. e. 10 órakor** megtartandó nyilvános szóbeli árlejtsés útján vállalkozóknak adatik ki.

Kikialtási ár 1596 frt 54 kr; bánatpénz ennek 10%-a.

Terv, költségvetés és feltételek a községi elöljáróságnál megtekinthetők.

Hódságban, 1895. évi május hó 10-én.

2-2

Az elöljáróság.

Haszonbérleti hirdetés.

A Gyogyevits Simon-féle ösztöndíjas alapítvány tulajdonához tartozó s a moholyi 1316. sz. tjkvben bejegyzett 192¹⁵⁷⁶/₁₆₀₀ hold vagyis 140⁷⁷⁶/₂₂₀₀ kertületi lánca szántóföld a rajta levő épületekkel együtt a helyszínen **folyo 1895. évi május hó 29-én délelőtti 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

A haszonbéri idő 1895. évi október hó 1-étől kezdve hat évre terjed.

Bánatpénzül o. é. 400 frt teendő le.

A haszonbérleti feltételek dr. Vucsetits Illés újvidéki ügyvéd úrnál megtekinthetők.

Kelt Újvidéken, 1895. évi május hó 12-én.

A „Matica Szrbszka“
 mint a Gyogyevits Simon-féle alapítvány kezelője

5046. szám.
 1895.

Birtokeladási árverési hirdetés.

Alulírt kir. jószágigazgatóság részéről közbírré tétetik, hogy a törvényhozás engedélye alapján az alább egyenként megnevezett földek és épületek örök áron leendő eladása végett az alább kiírt helyen és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Bánatpénzül a kitett becsérték 10%-a teendő le a szóbeli és írásbeli zárt ajánlatnál, mely utóbbi szabályosan szerkesztendő s 50 kros bélyeggel ellátva az árverés megkezdéseig az árverező bizottsághoz benyújtandó és kijelentendő, hogy versenyző az eladási árverési általános s részletes feltételeket, melyeket különben is aláírni köteles, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési feltételek a kir. jószágigazgatóságnál és a kerületi ispánságoknál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fenntartatnak is.

Az eladások a következő helyeken és időben fognak megtartatni.

I. Kulán a m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében 1895. évi június hó 6-án d. e. 8 órakor: Béregi védtöltés melletti föld 9 h. 790 öf 3100 frt, Szántovai védtöltés melletti föld 25 h. 125 öf 6400 frt, Baracska koresma-épület 986 öf 4200 frt kikiáltási árral.

II. Aradon a m. kir. államjóságigazgatóságnál 1895. évi június hó 10-én d. e. 9 órakor: Szabadhelyi koresma, istálló, szin 800 öf 3640 frt, Kovaszina-panáti csárda 1 h. 274 öf 1950 frt, Pitvarosi koresma beltelekkel 1100 öf 5000 frt, M.-pécskai alsó legelőföld 36 h. 469 öf 10176 frt 60 kr, M.-csanád, Palota, Nagylak, Sajtyenyi halászlati jog 1500 frt, M.-csanádi komp melletti föld 1506 öf 500 frt, Csicsér mondorlaki halászlati jog 975 frt, Glogován-mikalakai halászlati jog 860 frt, Paulis-szabadhelyi halászlati jog 1520 frt, Apátfalvai 7 térsz. beltelek 1101 öf 880 frt 80 kr, Apátfalvai 8 térsz. beltelek s nagy magtár 664 öf 13193 frt 85 kr, Megyesegyházi hetivásár helypénzszedési jog 27352 frt kikiáltási árral.

III. Lippán a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében 1895. évi június hó 11-én d. e. 8 órakor: Lippai kivágási szántó D. 1 h. 80 frt, Lippai serbanci gyümölcsös B. e. 1070 öf 10 frt, Lippai hodája lui Gyogyev Szirbu 1 h. 150 öf 327 frt 20 kr, Lippai gyungyuk kaszálló 2 h. 898 öf 655 frt, Lippai basa kut 3 h. 1188 öf 528 frt, Lippai kozsata pogancia 3 h. 1234 öf 379 frt, Pernyesti pagyina 800 öf 56 frt, M.-radnai vásárvámjog 4060 frt 80 kr, Lippai gyungyuk 4 h. 439 öf 2137 frt 20 kr, Lippai cserjés majorföld 4 h. 1370 öf 418 frt 20 kr, Lippai sásárok 5. h. 200 öf 128 frt 20 kr, Lippai serbanci gyümölcsös kert 414 öf 16 frt, Válemárei volt ispáni lak 4300 frt kikiáltási árral.

Aradon, 1895. évi május hó 2-án.

2-2

M. kir. államjóságigazgatóság.

Teljes lakberendezések (kelengyék) mindig készletben!

Képviselek a következő iparágak:
Asztalos, bádagos,
 bördöndös, cukrász,
 fazekas, fésűs,
 gépészeti, kályhás,
 kárpitos,
 késes, kosárfonó,
 lakatos, művirágkészítő,
 műtakács, órász,
paplanos,
ruha- és kelmfestő,
 sárkötő, szappanos,
 szijgyártó.

Tükrök, képek,
 függönyrudak
 és
 hajlított butorok nagy raktára.

A tárgyakra irt szabott, jutányos árak!

A zombori iparosok készítményeinek árucarnoka mint szövetségzet ZOMBORBAN.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **áruraktárunkat tetemesen megnagyobbítván,**

FŐÜZLETÜNKET

helyben, **főutca 154. sz. alá** (Alföldy-féle ház, Teltsch G. ur üzlete mellett) **helyeztük,** s ennek vezetésével a kereskedelmi téren, Budapesten s hazánk nagyobb városaiban eddig is sikerrel működött, kiváló szakképzettségű üzletvezetőnket

Ghimessy Béla

urat biztuk meg. Eddigi árucarnokunk a bajai úton (saját ház) a n. é. közönség részére mint nyílt főáruraktár tovább is fentartatik.

Helybeli iparos tagjaink által készített, szolid, izléses kivitelű és a legjutányosabb áron számított **butor-áruraktárunkat,** nemkülönböztetve legjobb hírnek örvendő **kárpitos készítményeinket** a n. é. közönségnek különösen b. figyelmébe ajánlva, szives pártfogásért esedeziünk.

A zombori iparosok készítményeinek árucarnoka mint szövetségzet igazgatósága.

Megrendelések — részletfizetésre is — úgy helyben mint vidékre pontosan teljesítetnek.

Ebédő és hálószobák, **szalon-garnitúrák,** valamint egyes butondarabok.

Aranyozó, bográn, **cipész, esztergályos,** festészeti, fodrász, **hangszerkészítő,** kádár, kefekötő, **kecsiggyártó,** **köteles, mézesbabos,** **műlakatos, nyergész,** **pipagyártó,** **papucssz,** **rézsműves, szabó,** **szarkovúcs,** **szobrász,** **szűcs** és az **üveges ipar** termékei.

Jégszekrények, **hintókn,** **fürdőkádák** és **hangszerek.**